

REDACTIONEEL GEDEELTE

HET NORMALITEITSBEGRIP IN DE TANDHEELKUNDE

In een zijner voordrachten over de theorie der Prothodontie, houdt Bakker een interessante wijsgeerige beschouwing over het gebruik van het woord „normaal” in orthodontie en prothodontie, waarbij hij wijst op de verschillende begrippen die aan dit woord worden gehecht, hetgeen bij gebruik in wetenschappelijke artikelen gemakkelijk aanleiding kan geven tot misverstand. Hij heeft hiermede de aandacht gevestigd op een feit dat ook naar onze meening belangrijk genoeg is om omtrent te worden, er zijn in wetenschappelijke verhandelingen vermoedelijk weinig woorden zoo gevaarlijk als het woord „normaal”.

Bakker schrijft: (Zie T. v. T. blz. 349):

„Een voorbeeld moge dit duidelijk maken. Zoo vult iemand die met het bloote oog een aantal lantaarnpalen zag en wiens normaliteitsbegrip omtrent een lantaarnpaal inhoudt, dat deze onder 90° staat, zijne waarnemingen aan met *begrippen* uit de wiskunde. Nauwkeurigheid tot in graden laat zijn simpel waarnemingsvermogen niet toe. Door gebruik van instrumenten heeft hij dit niet verscherpt.

Verstandelijk geconstrueerd zou zijn normaliteitsbegrip slechts kunnen bevatten: een normale lantaarnpaal staat *recht*.”

Dit voorbeeld moge tevens *mijn* bedoeling verduidelijken. Het is ongetwijfeld juist dat het normaliteitsbegrip omtrent een lantaarnpaal inhoudt dat deze onder 90° staat. Maar daarmee alleen is men er niet af, zoo simplistisch zijn niet „de onvolledig gerealiseerde gewaarwordingen, die — slechts

half tot bewustwording gekomen — vage beelden bevatten welker herkomst in het duister liggen.” (Zie blz. 348).

Aan een lantaarnpaal zijn op dezelfde wijze begrippen verbonden omtrent lengte en vorm.

Wanneer men dus zegt: een normale lantaarnpaal staat *recht*, dan is ook hier het gebruik van het woord „normaal” misplaatst, want wanneer die paal *niet* recht staat, heeft men tóch te maken met een *normale* lantaarnpaal, maar met een, die de een of andere reden *scheef* staat!

En wanneer er een aantal palen op den grond liggen met de bedoeling die later te gebruiken voor straatverlichting, dan zijn dit volkomen normale lantaarnpalen die heelemaal niet staan!

Met andere woorden, wanneer iemand zich over het door B. bedoelde normaliteitsbegrip in zake lantaarnpalen correct wil uitlaten, dan moet hij zeggen: een lantaarnpaal staat *gewoonlijk* recht!

In een voordracht gehouden op het Congres te Groningen: „De foutieve diagnose in de Orthodontie” (Handelingen blz. 141) heeft schrijver dezes gewezen op de zijns inziens funeste gevolgen van het feit, dat men de hypothese volgde van Angle bij het vaststellen van den norm, en gaf hij op de vraag: Wat is de norm? ten antwoord: *er bestaat geen norm!*

Ook deze bewering acht ik thans niet geheel juist, er is misschien wél een norm, maar dan zou men eerst zóó uitvoerig moeten definieeren wat men onder dien norm heeft te verstaan, en zou verder het onderzoek zóó moeilijk wezen dat men *practisch* verstandig doet er maar liever over te zwijgen.

En, hoezeer dit alles ook lijkt op letterzifterij en kleingeestigheid, toch is het mijn overtuiging, dat dit foutieve normaliteitsbegrip juist in de Orthodontie schade heeft gedaan aan de ontwikkeling van deze wetenschap, omdat het vaak de discussie heeft vertroebeld en het gebruik van het woord „normaal” in: normale tandboog, normale kaak enz. enz. veelal oorzaak is geweest dat de verschillende schrijvers of

debaters langs elkaar heen hebben geredeneerd, omdat de een eene geheel andere definitie gaf aan dit begrip dan de ander.

Iets dergelijks heeft bijvoorbeeld ook plaats gehad in de erfelijkheidsleer door het gebruik van het woord (Linné'sche) „soort”, omdat het jaren geduurd heeft voor men scherp ging inzien, dat de z.g. constante soort van Linnaeus heelemaal geen soort was, maar wel een groep die talrijke soorten omvat.

Uit de definitie van de soort als een groep van individuen van identische constitutie, die slechts één soort van voortplantingscellen kunnen vormen, zoodat de afstammelingen *onderling en aan de ouders gelijk zijn*, volgt dus ook, dat de menschen niet tot één soort behooren, maar ieder individu een hybride is!

Dat bij onderling ongelijkwaardige grootheden, ter vergelijking, de aanleg van een norm, van uit een *wetenschappelijk* standpunt uit den booze is, behoeft dan verder geen nader betoog.

Zoodat wij, met Bakker, ook op nog andere dan door hem aangegeven gronden van meening zijn, dat in de tandheelkundige wetenschap de woorden norm en normaal, ter vermijding van misverstand zooveel mogelijk moeten worden vermeden en vervangen door andere, die voor elk afzonderlijk geval op de beste wijze het begrip dekken dat men wenscht te definieeren als: *physiologisch, gewoon, gemiddeld enz.* Hetgeen wij met nadruk den lezers ter overweging geven.

N.